

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพประกอบ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
สภาพทั่วไปของชุมชนตำบลลูกคู่ อำเภอกัทพัตน์ จังหวัดอุทัยธานี	7
ประวัติความเป็นมา	8
สัญลักษณ์ของตำบลลูกคู่	8
ลักษณะที่ตั้ง	9
อาณาเขต	10
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	11
สภาพภูมิอากาศ	11
สถานที่ท่องเที่ยว	12
แหล่งน้ำ	13
การคมนาคม	13
สาธารณูปโภค	14
การสื่อสาร	15
การศึกษา	15
การศาสนา	16
การสาธารณสุข	17
อื่น ๆ	17
ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น	18

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ข้อมูลด้านสวัสดิการสังคม	18
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	19
ด้านการเมืองการบริหาร	22
อาชีพเสริม	30
ความหมายของอาชีพเสริม	30
ตัวอย่างอาชีพเสริมในประเทศไทย	30
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับไฟ	34
ชนิดของไฟ	35
การทำให้ไม้ไฟมีความคงทน	42
การทำให้ไม้ไฟให้เป็นลวดลายโดยวิธีใช้กรด	43
ผลิตภัณฑ์ไม้ไฟที่มีอยู่ในประเทศไทย	44
เครื่องมือที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไฟ	49
ตัวอย่างการทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไฟ	50
ผลิตภัณฑ์ไม้ไฟที่มีขายอยู่ทั่วไป	60
วัฒนธรรมชุมชน	61
ความหมายของวัฒนธรรมชุมชน	61
แนวคิดการทำงานแนววัฒนธรรมชุมชน	62
ปัญหาความยากจน	67
ความหมายของความยากจน	67
สาเหตุของความยากจน	68
ผลของความยากจน	68
นโยบายจัดการความยากจน	69
แผนการแก้ปัญหาความยากจนของประเทศไทย	69
แนวทางการแก้ปัญหาความยากจน	71
การมีส่วนร่วมของประชาชน	74
ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน	74
ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน	75
ประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชน	76
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	77

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
เศรษฐกิจพอเพียง	79
ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	79
แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง	80
หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง	81
เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ	82
วิธีการพัฒนาชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง	84
วิถีเศรษฐกิจพอเพียง	86
ขั้นตอนของการปฏิบัติสู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง	88
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์	90
ความหมายของการออกแบบผลิตภัณฑ์	90
หลักการออกแบบ	91
การสังเกตภาพ	106
ความสำคัญของการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์	109
ลักษณะที่ดีของผลิตภัณฑ์ที่ประสบผลสำเร็จทางการค้า	109
กระบวนการออกแบบในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	110
ปรัชญาของการออกแบบผลิตภัณฑ์	112
คุณสมบัติของ “ผลิตภัณฑ์” ที่ดี	113
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	114
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทชุมชนในด้านต่าง ๆ ของชุมชนตำบลลุดคู่	124
อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	124
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	124
วิธีดำเนินการวิจัย	124
การวิเคราะห์ข้อมูล	124
ระยะที่ 2 จัดเวทีชาวบ้าน มีการระดมความคิด ทำประชาวิจารณ์ ช่วยกัน	124
สรุปความเป็นไปได้ในการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ทำเป็นผลิตภัณฑ์	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	124
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	125
วิธีดำเนินการวิจัย	125

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	125
ระยะที่ 3 ดำเนินการทดลองทำผลิตภัณฑ์ ที่ชุมชนตำบลตุ๊กคู อำเภอกัณฑ์ จังหวัดอุทัยธานี	125
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	125
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	125
วิธีดำเนินการวิจัย	125
การวิเคราะห์ข้อมูล	125
ระยะที่ 4 การประเมินผลการดำเนินงานการสร้างอาชีพเสริมจากวัสดุท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนในท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน อย่างยั่งยืนชุมชน ตำบลตุ๊กคู อำเภอกัณฑ์ จังหวัดอุทัยธานี	125
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	126
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	126
วิธีดำเนินการวิจัย	126
การวิเคราะห์ข้อมูล	126
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ผลการศึกษาบริบทชุมชน ด้านวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น	127
ผลการสร้างทางเลือกโดยการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาสร้างอาชีพใหม่ ที่มีรากฐานจากวัฒนธรรมเดิม	148
ผลการดำเนินการสร้างอาชีพเสริมที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนอย่างครบวงจร เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน	219
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	269
อภิปรายผล	271
ข้อเสนอแนะ	280
บรรณานุกรม	282
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	288
ภาคผนวก ข วิธีดำเนินการวิจัย	294

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
ภาพประกอบที่1	สภาพทั่วไปของชุมชนตำบลตลุกคู่	7
ภาพประกอบที่2	สัญลักษณ์ของเทศบาลตำบลตลุกคู่	8
ภาพประกอบที่3	แผนที่ของชุมชนตำบลตลุกคู่	9
ภาพประกอบที่4	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อกับตำบลตลุกคู่	10
ภาพประกอบที่5	สภาพทางภูมิศาสตร์	11
ภาพประกอบที่6	สถานที่ท่องเที่ยว (เขาปฐวี)	12
ภาพประกอบที่7	แหล่งน้ำ (ลำห้วยและคลองชลประทานในหมู่บ้าน)	13
ภาพประกอบที่8	การคมนาคมในตำบลตลุกคู่	13
ภาพประกอบที่9	สาธารณูปโภค (ประปาและไฟฟ้าในหมู่บ้าน)	14
ภาพประกอบที่10	การสื่อสาร (ตู้โทรศัพท์สาธารณะ)	15
ภาพประกอบที่11	การศึกษา (สถานศึกษาต่าง ๆ ในตำบลตลุกคู่)	15
ภาพประกอบที่12	การศาสนา (วัดต่าง ๆ ในตำบลตลุกคู่)	16
ภาพประกอบที่13	สถานีอนามัยบ้านวังเคย	17
ภาพประกอบที่14	สถานีตำรวจภูธรตำบลตลุกคู่	17
ภาพประกอบที่15	ประเพณีของท้องถิ่นตำบลตลุกคู่	18
ภาพประกอบที่16	การประกอบอาชีพ	19
ภาพประกอบที่17	การค้าขายและธุรกิจ (ปั้มน้ำมัน)	19
ภาพประกอบที่18	โรงงานอุตสาหกรรม (โรงสีข้าว)	20
ภาพประกอบที่19	สำนักงานเทศบาลตำบลตลุกคู่ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี	23
ภาพประกอบที่20	อาชีพทำเครื่องจักสาน	31
ภาพประกอบที่21	อาชีพนวดแผนโบราณ	31
ภาพประกอบที่22	อาชีพขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง	31
ภาพประกอบที่23	อาชีพทำกังหันวิดน้ำ	32
ภาพประกอบที่24	อาชีพทำขนมคูกี้แฟนซี	32
ภาพประกอบที่25	อาชีพทำตัวหีบการ์ตูน	32
ภาพประกอบที่26	อาชีพทำตุ๊กตาผ้า	33
ภาพประกอบที่27	อาชีพทำตุ๊กตามวยไทย	33
ภาพประกอบที่28	อาชีพทำตุ๊กตาโยเยไม้ล้มลุก	33
ภาพประกอบที่29	อาชีพทำป้ายเรซิน	34

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพประกอบที่30 อาชีพทำโมเสกกระดาษ	34
ภาพประกอบที่31 ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ประเภทของใช้	45
ภาพประกอบที่32 ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ประเภทของตกแต่ง	46
ภาพประกอบที่33 ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ประเภทของเล่น	47
ภาพประกอบที่34 ผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก	48
ภาพประกอบที่35 เครื่องมือที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่	49
ภาพประกอบที่36 ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ที่มีขายตามร้านค้าทั่วไป	60
ภาพประกอบที่37 วัฒนธรรมชุมชนบาง อำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ	63
ภาพประกอบที่38 สภาพทั่วไปของคนยากจน	67
ภาพประกอบที่39 การระดมความคิดเห็นของประชาชน	74
ภาพประกอบที่40 เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ	79
ภาพประกอบที่41 คุณภาพแบบสมมาตร	95
ภาพประกอบที่42 คุณภาพแบบอสมมาตร	95
ภาพประกอบที่43 ความกลมกลืนของเส้นและรูปร่าง	96
ภาพประกอบที่44 ความกลมกลืนของขนาดและทิศทาง	97
ภาพประกอบที่45 ความกลมกลืนกันของสีและบริเวณว่าง	97
ภาพประกอบที่46 ความกลมกลืนของความคิดและจุดมุ่งหมาย	98
ภาพประกอบที่47 ความกลมกลืนกันของลักษณะผิวและจังหวะ	99
ภาพประกอบที่48 จัดแย้งกันด้วยเส้น	100
ภาพประกอบที่49 จัดแย้งด้วยรูปร่างรูปทรง	100
ภาพประกอบที่50 จัดแย้งกันด้วยสี	101
ภาพประกอบที่51 จัดแย้งกันด้วยลักษณะผิว	101
ภาพประกอบที่52 จัดแย้งกันด้วยขนาด	102
ภาพประกอบที่53 จัดแย้งด้วยทิศทาง	102
ภาพประกอบที่54 สัดส่วนที่สัมพันธ์กันในตัวเอง	103
ภาพประกอบที่55 สัดส่วนของตัวเองที่ไปสัมพันธ์กับสิ่งอื่น	104
ภาพประกอบที่56 ความเป็นเอกภาพ	105
ภาพประกอบที่57 การเน้น	105
ภาพประกอบที่58 การเน้นด้วยการใช้องค์ประกอบที่ตัดกัน	106

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพประกอบที่ 59 การเน้นด้วยการอยู่โดดเดี่ยว	106
ภาพประกอบที่ 60 การเน้นด้วยการจัดวางตำแหน่ง	107
ภาพประกอบที่ 61 จังหวะซ้ำ ๆ กัน	108
ภาพประกอบที่ 62 จังหวะที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง	108
ภาพประกอบที่ 63 จังหวะที่เคลื่อนไหวสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง	109
ภาพประกอบที่ 64 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 1 บ้านหนองนกยูง	130
ภาพประกอบที่ 65 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 1 บ้านหนองนกยูง	130
ภาพประกอบที่ 66 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 2 บ้านทุ่งสำราญ	131
ภาพประกอบที่ 67 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 2 บ้านทุ่งสำราญ	132
ภาพประกอบที่ 68 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 3 บ้านถนนใหม่	132
ภาพประกอบที่ 69 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 3 บ้านถนนใหม่	133
ภาพประกอบที่ 70 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 4 บ้านดอนเหียง	133
ภาพประกอบที่ 71 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 5 บ้านเขาปฐวิ	134
ภาพประกอบที่ 72 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 5 บ้านเขาปฐวิ	134
ภาพประกอบที่ 73 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 6 บ้านถนนใหม่	135
ภาพประกอบที่ 74 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 6 บ้านถนนใหม่	135
ภาพประกอบที่ 75 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 7 บ้านหนองแพบ	136
ภาพประกอบที่ 76 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 7 บ้านหนองแพบ	136
ภาพประกอบที่ 77 สถานที่พบผักตบชวาในหมู่ที่ 7 บ้านหนองแพบ	137
ภาพประกอบที่ 78 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 8 บ้านตลุกคู่	137
ภาพประกอบที่ 79 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 9 บ้านหนองคล้า	138
ภาพประกอบที่ 80 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 9 บ้านหนองคล้า	139
ภาพประกอบที่ 81 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 10 บ้านเกาะกลาง	139
ภาพประกอบที่ 82 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 10 บ้านเกาะกลาง	140
ภาพประกอบที่ 83 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 11 บ้านวังเตย	140
ภาพประกอบที่ 84 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 11 บ้านวังเตย	141
ภาพประกอบที่ 85 สถานที่พบผักตบชวาในหมู่ที่ 11 บ้านวังเตย	141
ภาพประกอบที่ 86 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 12 บ้านหนองไผ่	142
ภาพประกอบที่ 87 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 12 บ้านหนองไผ่	143

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพประกอบที่ 88 สถานที่พบแลกเปลี่ยนในหมู่ที่ 12 บ้านหนองไผ่	143
ภาพประกอบที่ 89 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 13 บ้านสวนขวัญ	144
ภาพประกอบที่ 90 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 13 บ้านสวนขวัญ	144
ภาพประกอบที่ 91 สถานที่พบผักตบชวาในหมู่ที่ 13 บ้านสวนขวัญ	145
ภาพประกอบที่ 92 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 14 บ้านเพชรภาพสินธุ์	145
ภาพประกอบที่ 93 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 14 บ้านเพชรภาพสินธุ์	146
ภาพประกอบที่ 94 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 15 บ้านโป่งแก้ง	146
ภาพประกอบที่ 95 สถานที่พบแลกเปลี่ยนในหมู่ที่ 15 บ้านโป่งแก้ง	147
ภาพประกอบที่ 96 สถานที่พบผักตบชวาในหมู่ที่ 15 บ้านโป่งแก้ง	147
ภาพประกอบที่ 97 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 16 บ้านหนองจิกยาว	148
ภาพประกอบที่ 98 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 16 บ้านหนองจิกยาว	148
ภาพประกอบที่ 99 สถานที่พบไม้ไผ่ในหมู่ที่ 17 บ้านเพชรผาลาด	149
ภาพประกอบที่ 100 สถานที่พบฟางข้าวในหมู่ที่ 17 บ้านเพชรผาลาด	149
ภาพประกอบที่ 101 ประเพณีตรุษสงกรานต์	150
ภาพประกอบที่ 102 ประเพณีบุญบั้งไฟ	151
ภาพประกอบที่ 103 ประเพณีหาบสำหรับควาหวาน	152
ภาพประกอบที่ 104 ประเพณีแต่งงาน	153
ภาพประกอบที่ 105 ประเพณีงานบวช	154
ภาพประกอบที่ 106 ประเพณีการทำบุญแม่โพสพ	155
ภาพประกอบที่ 107 ประเพณีทอดผ้าป่า	156
ภาพประกอบที่ 108 ประเพณีตักบาตรเทโว	157
ภาพประกอบที่ 109 ประเพณีบุญข้าวสาก หรือ ข้าวสารท	158
ภาพประกอบที่ 110 ประเพณีบุญพระเวส หรือ บุญมหาชาติ	159
ภาพประกอบที่ 111 ประเพณีบุญข้าวประดับดิน	160
ภาพประกอบที่ 112 การประชุมชาวบ้านทั้ง 17 หมู่บ้าน	220
ภาพประกอบที่ 113 การพากลุ่มชาวบ้านไปทัศนศึกษาและดูงานตามจังหวัดต่าง ๆ	236
ภาพประกอบที่ 114 วิทยาการและปราชญ์ชาวบ้าน	237
ภาพประกอบที่ 115 การฝึกปฏิบัติการอบรมการทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่	238
ภาพประกอบที่ 116 ชาวบ้านร่วมกันศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบเพื่อนำไปทำผลิตภัณฑ์จริง	238